

تقریب در نگاه فرقه ذکری‌های استان سیستان و بلوچستان

سی و یکمین کرسی از کرسی‌های نقد، نظریه‌پردازی و آزاداندیشی با حضور و ارائه حجت‌الاسلام فیض‌محمد رئیسی با موضوع «تقریب در نگاه فرقه ذکری‌های استان سیستان و بلوچستان» در روز شنبه نهم بهمن‌ماه ۱۴۰۰ در پژوهشگاه مطالعات تقریبی قم برگزار گردید. این کرسی با حضور پژوهشگران ارجمند پژوهشگاه به‌صورت حضوری (با رعایت پروتکل‌های بهداشتی) برگزار گردید.

حجت‌الاسلام فیض‌محمد رئیسی در مورد پیشینه ذکری‌ها گفت که وقتی با بزرگان ذکری‌ها صحبت می‌شود پیشینه خود را حداکثر به پانصد یا ششصد سال پیش می‌رسانند و عقاید خود را به روش علمی و نظام‌مند تبیین و تبلیغ نمی‌کنند و بیشتر به‌صورت شفاهی و سینه‌به‌سینه باورهای خود را به نسل بعدی می‌رسانند، لذا می‌توان گفت با توجه به این شیوه تبلیغ، در مسیر افول هستند.

ارائه‌کننده محترم ادامه داد که ذکری‌ها در هند و پاکستان و امارات و اندکی در امارات سکونت دارند و تعداد آنها در ایران زیاد نیست، همه ذکری‌های کشورهای مختلف سالانه یکبار در ۲۷ رمضان در کوه مراد که آخرین محل رؤیت امام مهدی و محل اختفا و غیبت بی‌برگشت ایشان است، جمع می‌شوند و

حجت الاسلام رئیسی در مورد ذکری‌های ایران گفت که مرکز اصلی ذکری‌ها در ایران در کیش کور سرباز بوده که و علمایشان از سادات بوده‌اند و به کاشت برنج و خرما و گندم مشغول بوده‌اند در دوره پهلوی اول مورد خصومت برخی رجال اهل سنت قرار گرفته و قتل عام شدند و باقی مانده از آنان از کیش کور به جکی کور مهاجرت کرده‌اند. قدمگاهی هم در جکی کور سرباز برای ایشان فائل هستند که بنایی ندارد. مرسوم ذکری‌ها و مستحب مؤکد است که فرزندان را در شش ماهگی به این محل برده و موی سرش را اصلاح کرده و بزی به عنوان قربانی ذبح کنند.

این فعال عرصه تقریب در ادامه گفت ذکری‌ها در امور فقهی بیشتر با احناف از اهل سنت همسان هستند، البته در اموری هم با شیعه اشتراک دارند، ولی در همین امور نظر یکسانی ندارند مثلاً امام زمان را قبول دارند، ولی معتقدند ایشان ظهور کرده و مسئله ظهور تمام شده است.

آقای رئیسی در مورد آیین‌های فرقه ذکری گفت که اعیاد شعبانیه و نیز اعیاد فطر و قربان را ایام جشن می‌دانند و ایام محرم و سفر بسیار محترم می‌شمارند و در احکام نکاح و ارث از احناف متأثر هستند، خلفا راشدین را قبول دارند و حضرت علی را هم خلیفه چهارم می‌دانند. ایشان ادامه داد که اهل تسنن ایران اینها را کافر می‌دانستند در این اواخر برای جلوگیری از پذیرش تشیع از سوی آنان به دنبال دلجویی از آنان هستند و تاکتیک همراهی و جذب را در قبال آنان در پیش گرفته‌اند. ذکری‌ها امروزه معمولاً به عالم فرقه خود دسترسی ندارند و عقد نکاح ذکری‌های ایران را علمای احناف انجام می‌دهند و جدیداً پذیرفته‌اند که علمای شیعی جاری نمایند.

حجت الاسلام رئیسی در مورد عبادات ذکری‌ها بیان نمود که نماز را به شیوه مسلمانان نمی‌خوانند گرچه برخی اذکار را در رکوع و سجود می‌گویند، ولی عبادات و ذکر را به وقت اذان مسلمانان انجام می‌دهند عبادت صبح طولانی و حدود یک ساعت و نیم تا دو ساعت است و در جمع یا ایجاد فاصله بین طهرین مخیر عمل می‌کنند و عبادت صبح و طهرین را افراد متدین ترشان می‌آیند، ولی برای عبادت مغرب و عشا که در وقت عشاء برگزار می‌شود، همگان حضور دارند. در شب‌های سه‌شنبه و جمعه عبادت و ذکر بیشتر و طولانی‌تری دارند.

ایشان در مورد عدم اعتقاد آنان به قبله و کعبه خاطرنشان کرد که ذکری‌ها استقبال (به طرف قبله بودن) در عبادت و ذکر را شرط نمی‌دانستند و لذا مورد اعتراض مسلمانان قرار گرفته بودند، از

چند سال پیش این اعتراض مسلمانان را به بزرگان پاکستانی خود منتقل کردند و به سفارش آنان معمولاً در عبادت و ذکر استقبال را رعایت می‌کنند، آنان روزه را جدی نمی‌گیرند گرچه بزرگان نشان آن را واجب می‌دانند. خود را از سادات حسینی می‌دانند و گاهی خود را از نسل شهربانو همسر امام حسین معرفی می‌کنند.

حجت‌الاسلام رئیسی در مورد علمای فعلی این فرقه گفت که نسل قبلی علمای آنها دارای میراث علمی مقبولی نیستند و نسل جدید هم علمای جوانی هستند که خیلی اطلاعات منسجمی ندارند. شیخ ملا بهرام و شیخ ملانوری از علمای مشهورشان بودند که چند سال قبل مرحوم شدند و نوه ایشان ملا درافشان وارث کتب شیخ ملانوری است و ظاهراً به جماعت تبلیغ گرویده است.

در پایان هم به سؤالات پژوهشگران محترم پاسخ داده شد.

